នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ៖ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/អ.ជ.ត.ក

ភាគីដាក់ឯកសារ៖ លោក **ខៀវ សំផន**

ដាក់ជូន៖ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

ភាសាដើម៖ **ខ្មែរ**

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ៖ ថ្ងៃទី២១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 21-Aug-2019, 14:23
CMS/CFO: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ៖ **សាធារណៈ**

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង៖ **សាធារណៈ/Public**

ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់៖

ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់ណ្ដោះអាសន្ន៖

ឈ្មោះមន្ត្រីទទួលបន្ទុកផ្នែកសំណុំរឿង និងឯកសារ៖

ហត្ថលេខា៖

ចម្លើយតបរបស់មេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងសំណើកែប្រែរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ពាក់ព័ន្ធនឹងចម្លើយតបទៅនឹងសារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខ

ដាក់ដោយ៖

មេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន

មេធាវី គង់ សំអុន

មេធាវី Anta GUISSÉ

ដាក់ជូន៖

អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល៖

ចៅក្រម គង់ ស្រីម

ចៅក្រម Chandra Nihal JAYASINGHE

ចៅក្រម សោម សិរីវឌ្ឍ

ចៅក្រម Florence Ndepele Mwachande MUMBA

ជំនួយការ៖
លោកស្រី សេង សុជាតា
កញ្ញា Marie CAPOTORTO
កញ្ញា Cécile ROUBEIX
កញ្ញា Dounia HATTABI
លោក Stéphane NICOLAÏ

ចៅក្រម ម៉ុង មុន្នីចរិយា
ចៅក្រម Maureen HARDING CLARK
ចៅក្រម យ៉ា ណារិន

សហព្រះរាជអាជ្ញា៖
លោកស្រី ជា លាង
លោកស្រី Brenda J. HOLLIS (ព្រះរាជអាជ្ញាបម្រុង)
លោក William SMITH (ព្រះរាជអាជ្ញារង)

មេធាវីតំណាងដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់

គោរពជូនអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

១. នៅថ្ងៃទី១០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ មេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន ("មេធាវីការពារក្ដី") បានស្នើសុំអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ("តុលាការកំពូល") ឱ្យបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ សម្រាប់ដាក់សារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខ និងបន្ថែមពេលវេលា ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងសារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា[1]។

២. នៅថ្ងៃទី២២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានជំទាស់ទៅនឹងការស្នើសុំបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ សម្រាប់ដាក់សារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខ ដោយស្នើសុំថា ការបន្ថែមណាមួយជូនមេធាវីការពារក្ដីត្រូវធ្វើឡើង "ក្នុងលក្ខណៈសមាមាត្រគ្នា" ទៅនឹងសារណាតបរបស់ខ្លួន[2]។

៣. នៅថ្ងៃទី០២ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ខណៈខ្លួនជំទាស់នឹងសំណើសុំបន្ថែមពេលវេលា និងចំនួនទំព័ររបស់មេធាវីការពារក្ដីលោក នួន ជា[3] សហព្រះរាជអាជ្ញាបែរជាស្នើសុំ "៧០% នៃចំនួនទំព័រសរុបរួម និង ៥០% នៃពេលវេលារួម ដែលផ្ដល់ជូនមេធាវីការពារក្ដី" សម្រាប់សារណាតបរបស់ខ្លួន[4]។

៤. នៅថ្ងៃទី០៧ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ មេធាវីការពារក្ដីបានស្នើសុំឱ្យតុលាការកំពូលបដិសេធសំណើថ្មីនេះរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដោយហេតុថា សំណើយឺតពេលនេះគ្មានមូលដ្ឋានគាំទ្រ និងមិនសមហេតុផល ហើយបានស្នើសុំឱ្យតុលាការកំពូលសម្រេចជាបន្ទាន់លើសំណើទាំងអស់[5]។

---

[1] សំណើរបស់មេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន សុំបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រនៃសារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ F45។

[2] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងសំណើរបស់ ខៀវ សំផន សុំបន្ថែមពេលវេលា និងចំនួនទំព័រកំណត់សម្រាប់សារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខ ចុះថ្ងៃទី២២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ F45/2 (ជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី២៣ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩) កថាខណ្ឌ ១៧ កថាខណ្ឌ ១៨ និងកថាខណ្ឌ ២២។

[3] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងសំណើរបស់ នួន ជា សុំពេលវេលា និងចំនួនទំព័របន្ថែម សម្រាប់សារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន ចុះថ្ងៃទី០១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ F47/1។

[4] ចម្លើយតប/សំណើ F47/1 កថាខណ្ឌ ២៥-២៦(ii)។

[5] ចម្លើយតបរបស់មេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ពាក់ព័ន្ធនឹងចម្លើយតបទៅនឹង

៥. នៅថ្ងៃទី១៣ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ តុលាការកំពូលបានប្រកាសអំពីការបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើលោក នួន ជា ដែលបានទទួលមរណភាពកាលពី ៩ ថ្ងៃមុន[6]។

៦. នៅថ្ងៃទី១៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ មេធាវីការពារក្ដីបានផ្ញើអ៊ីមែលជូនតុលាការកំពូលសុំផ្ដល់ព័ត៌មានដល់ភាគីជាបន្ទាន់អំពីការចេញសេចក្ដីសម្រេចលើសំណើ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ ឲ្យបានមុនពេលជូនដំណឹងអំពីសារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដែលនឹងត្រូវដាក់នៅថ្ងៃទី២០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩[7]។

៧. នៅថ្ងៃទី២០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ភាគីបានទទួលការជូនដំណឹងអំពើសំណើ "កែប្រែ" របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ពាក់ព័ន្ធនឹងចម្លើយតបទៅនឹងសារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់មេធាវីការពារក្ដី[8]។

៨. តាមរយៈសារណានេះ មេធាវីការពារក្ដីសូមឆ្លើយតបទៅនឹងសំណើលើកទីបីនេះរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា។ មេធាវីការពារក្ដីដាក់ចម្លើយតបយ៉ាងឆាប់រហ័សបែបនេះ ដើម្បីកុំឲ្យសំណើថ្មីនេះធ្វើឲ្យយឺតយ៉ាវថែមទៀត ដល់ការចេញសេចក្ដីសម្រេចរបស់តុលាការកំពូល លើរយៈពេលនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខ។

៩. សហព្រះរាជអាជ្ញាមានចេតនា "កែប្រែ" សំណើសុំបន្ថែមពេលវេលា និងចំនួនទំព័រ ក្រោយមរណភាពរបស់លោក នួន ជា ដែលខ្លួនលែងចាំបាច់ត្រូវឆ្លើយតប[9]។ ក៏ប៉ុន្តែ តាមពិត សហព្រះរាជអាជ្ញា

សារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខ [ឯកសារ F47/1 កថាខណ្ឌ ២៥-២៦(ii)] ចុះថ្ងៃទី០៧ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **F47/3** ("ចម្លើយតប **F47/3**")។

[6] សេចក្ដីសម្រេចបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើជនជាប់ចោទ នួន ជា ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **F46/3**។

[7] អ៊ីមែលរបស់មេធាវីការពារក្ដីផ្ញើជូនក្រឡាបញ្ជី នៅថ្ងៃទី១៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ វេលាម៉ោង ១២ និង ៣៨ នាទី មានចំណងជើងថា "សំណើបន្ទាន់បំផុតសុំឲ្យចេញសេចក្ដីសម្រេចលើសំណើ F45" (ភ្ជាប់ជូនជាឧបសម្ព័ន្ធ)។

[8] សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាស្នើសុំកែប្រែទៅលើសំណើសុំបន្ថែមពេលវេលា និងចំនួនទំព័រ សម្រាប់សារណាតបទៅនឹងបណ្ដឹងសាទុក្ខ ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **F48** ជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី២០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ("សំណើកែប្រែ **F48**")។ មេធាវីការពារក្ដីបានធ្វើការ ដោយផ្អែកលើសំណៅបកប្រែព្រាងដំបូងមិនពេញលេញជាភាសាបារាំង ដែលផ្ដល់ជូនដោយអង្គភាពបកប្រែភាសា ដោយសារតែមិនអាចបកប្រែឯកសារទាន់ពេលវេលា។

ស្នើសុំជាថ្មីម្តងទៀត ដើម្បីទទួលបានពេលវេលា និងចំនួនទំព័របន្ថែមដូចគ្នានឹងការផ្តល់ជូនមេធាវីការពារក្តី[10]។ ការកែប្រែពិតប្រាកដតែមួយគត់ គឺការស្នើសុំដាក់សារណាតប ក្នុងរយៈពេលយ៉ាងហោចណាស់ ២៥ ថ្ងៃ (ជំនួសឱ្យ ៤៥ ថ្ងៃ) ក្រោយពេលសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់មេធាវីការពារក្តីត្រូវបានជូនដំណឹង ជាភាសាខ្មែរ[11]។

១០. តាមពិត ចាប់តាំងពីមរណភាពរបស់លោក នួន ជា និងការបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើរូបគាត់មក សហព្រះរាជអាជ្ញាបានឆ្លៀតឱកាសបង្ហាញមូលដ្ឋានគាំទ្រដល់សំណើរបស់ខ្លួន។

១១. ពាក់ព័ន្ធនឹងចំនួនទំព័រ សហព្រះរាជអាជ្ញាផ្អែកលើសេចក្តីណែនាំអនុវត្តន៍របស់ អ.វ.ត.ក និងវិធានរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិផ្សេងទៀត[12]។ សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាស្របទៅតាមយុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការកំពូល នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ដែលមេធាវីការពារក្តីបានស្នើសុំឱ្យអនុវត្ត[13]។

១២. ប៉ុន្តែ ចំពោះពេលវេលាកំណត់ ទឡ្ហីករណ៍ថ្មីៗរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញានៅតែមិនបានធ្វើឱ្យសំណើរបស់ខ្លួនមានភាពសមហេតុផល និងមិនអាចយកជាការបានឡើយ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាលើកឡើងអំពីសេចក្តីសម្រេចដែលបានចេញក្នុងរឿងក្តីពីររបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ដែលខ្លួនចៀសវាងក្នុងការបញ្ជាក់ថា មូលហេតុនៃការចេញសេចក្តីសម្រេចទាំងនេះ គឺដោយសារគិតគូរដល់ការអនុវត្ត ដោយផ្អែកលើពេលវេលាសមកាល សម្រាប់ការដាក់សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខ និងសារណាតប មិនមែនព្រោះតែភាគីចុងចម្លើយគួរទទួលបានពេលវេលាដូចគ្នានឹងម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខនោះទេ[14]។ ក្នុងរឿងក្តីនេះ ការផ្តល់ពេលវេលាច្រើនដល់សហព្រះរាជអាជ្ញា (ខណៈដែល

---

[9] សំណើកែប្រែ F48 កថាខណ្ឌ ១ និងកថាខណ្ឌ ៧។

[10] សំណើកែប្រែ F48 កថាខណ្ឌ ២ កថាខណ្ឌ ១១ និងកថាខណ្ឌ ១២, ចម្លើយតប F47/3 កថាខណ្ឌ ៨ ដល់កថាខណ្ឌ ១២។

[11] សំណើកែប្រែ F48 កថាខណ្ឌ ១១ ដល់កថាខណ្ឌ ១២ និងកំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រលេខ ២៨។

[12] សំណើកែប្រែ F48 កថាខណ្ឌ ៨។

[13] ចម្លើយតប F47/3 កថាខណ្ឌ ៩ និងកំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រលេខ ១៣ កថាខណ្ឌ ២៤។

[14] សំណើកែប្រែ F48 កថាខណ្ឌ ៩ និងកំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រលេខ ២៥ (សេចក្តីសម្រេចទាំងពីរ ដែលបានចេញនៅក្នុងរឿងក្តី

មេធាវីការពារក្ដីឆ្លើយតបរួចហើយទៅនឹងសារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខ) នឹងរឹតតែធ្វើឱ្យកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីអូសបន្លាយពេល ដោយមិនត្រឹមត្រូវ។

១៣. បន្ទាប់មកទៀត សហព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើ "យុត្តិកម្ម" លើសំណើសុំពេលវេលាបន្ថែមរបស់ខ្លួន ដោយផ្អែកលើសម្មតិកម្មថា ខ្លួនមាន "កាតព្វកិច្ចក្នុងការព្យាយាមបកស្រាយ និងឆ្លើយតប" នឹងមូលដ្ឋាន "មិនពេញលេញ" និង "មិនច្បាស់លាស់" ដែលនឹងលើកឡើងនៅក្នុងសារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់មេធាវីការពារក្ដី[15]។ ប៉ុន្តែ សហព្រះរាជអាជ្ញាដឹងច្បាស់អំពីគោលជំហររបស់តុលាការកំពូល (និងតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ) លើប្រធានបទនេះ៖ សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន "មានលក្ខណៈមិនច្បាស់លាស់ មានលក្ខណៈផ្ទុយ និងមានលក្ខណៈស្រពេចស្រពិល" នឹងមិនត្រូវលើកយកមកពិចារណាឡើយ[16]។ ដូច្នេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាដឹងច្បាស់ថា ខ្លួនអាចមិនចាំបាច់ត្រូវឆ្លើយតប និងមិនត្រូវការពេលវេលាបន្ថែមនោះទេ ក្នុងសម្មតិកម្មបែបនេះ។

១៤. ហេតុដូចនេះ មេធាវីការពារក្ដីរក្សាទឡ្ហីករណ៍ទាំងអស់នៅដដែល ដែលបានលើកឡើងយ៉ាងលម្អិតនៅក្នុងចម្លើយតបទៅនឹងសំណើពីមុនរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា គឺសហព្រះរាជអាជ្ញាគួរដាក់ចម្លើយតប ជាពីរភាសា មិនឱ្យលើសពី ១៥ ថ្ងៃ ក្រោយពេលជូនដំណឹងអំពីសារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់មេធាវីការពារក្ដី ជាភាសាខ្មែរ។ មេធាវីការពារក្ដីសូមយោងទៅទឡ្ហីករណ៍ទាំងនោះ ដើម្បីកុំឱ្យមានភាពច្រំដែល[17]។

Karadžić បានផ្ដល់សំអាងហេតុដូចតទៅ៖ "ដើម្បីប្រយោជន៍យុត្តិធម៌ និងគ្រប់គ្រងរឿងក្ដីឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ត្រូវអនុវត្តដោយផ្អែកលើពេលវេលាសមកាល សម្រាប់ការដាក់សារណា"។ ការពិចារណានេះត្រូវបានដកស្រង់នៅក្នុងសេចក្ដីសម្រេច ក្នុងរឿងក្ដី *Mladić* ដែលបានយោងដល់សេចក្ដីសម្រេចទាំងពីរនេះ)។

[15] សំណើកែប្រែ **F48** កថាខណ្ឌ ១០។

[16] សាលដីកាលើសំណុំរឿង ០០២/០១ ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៦ ឯកសារ **F36** កថាខណ្ឌ ១០១ ដល់កថាខណ្ឌ ១០២, សេចក្ដីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំបន្ថែមចំនួនទំព័រ និងពេលវេលា ក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់មេធាវីការពារក្ដីប្រឆាំងនឹងសាលក្រមនៃសំណុំរឿង ០០២/០១ ចុះថ្ងៃទី២១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៥ ឯកសារ **F23/1** កថាខណ្ឌ ៩ (តុលាការកំពូលបដិសេធយ៉ាងដាក់កណ្ដាក់នូវទឡ្ហីករណ៍ប្រភេទនេះ ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងរួចមកហើយ)។

[17] ចម្លើយតប **F47/3** កថាខណ្ឌ ៨ ដល់កថាខណ្ឌ ២២។

១៥. ដូចគ្នាផងដែរ មេធាវីការពារក្ដីនៅតែស្នើសុំឲ្យតុលាការកំពូលផ្ដល់ព័ត៌មានឲ្យបានឆាប់បំផុតអំពីការចេញសេចក្ដីសម្រេចលើសំណើ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែកក្កដា កន្លងទៅនេះ ពីព្រោះខ្លួនត្រូវការដាច់ខាតដើម្បីអាចរៀបចំធនធានតិចតួចស្ដួចស្ដើងដែលខ្លួនមានឲ្យបានល្អ ជាពិសេស ដោយសារកៀកពេលជូនដំណឹងអំពីសារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា[18]។

១៦. <u>**អាស្រ័យហេតុនេះ**</u> មេធាវីការពារក្ដីស្នើសុំតុលាការកំពូលមេត្តា៖

- **ផ្ដល់**ឲ្យសហព្រះរាជអាជ្ញានូវការបន្ថែមសមាមាត្រសម្រាប់សារណាតប ស្របតាមយុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការកំពូល នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១
- **សម្រេចជាបន្ទាន់**លើសំណើរបស់មេធាវីការពារក្ដី ចុះថ្ងៃទី១០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ បើទោះជាត្រូវចេញផ្នែកសម្រេចសេចក្ដីជាមុន (តាមអ៊ីមែលក៏បាន) រួចទើបចេញសំអាងហេតុជាក្រោយក៏ដោយ។

	មេធាវី គង់ សំអុន មេធាវី Anta GUISSÉ	រាជធានីភ្នំពេញ ទីក្រុងប៉ារីស	

[18] ចម្លើយតប F47/3 កថាខណ្ឌ ២៣ ដល់កថាខណ្ឌ ២៤, អ៊ីមែល ផ្ញើនៅថ្ងៃទី១៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ (សូមមើលខាងលើ កំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រលេខ ៧)។